

Številka: 35410-3/2023-2570-9

Datum: 11. 7. 2024

Zveza: 35105-56/2022-2550

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo izdaja na podlagi 134. člena Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 199/21, 105/22 – ZZNŠPP in 133/23) v integralnem postopku za nameravano gradnjo: Prenova osrednje ljubljanske tržnice, na zaprosilo Ministrstva za naravne vire in prostor, Dunajska 48, 1000 Ljubljana, naslednje

M N E N J E Z V I D I K A O K O L J A **o sprejemljivosti nameravanega posega**

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo na podlagi pregleda predložene dokumentacije ter po pregledu veljavne zakonodaje, ki velja za nameravano gradnjo: Prenova osrednje ljubljanske tržnice, investitorke Mestne občine Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana, ugotavlja, da:

1. je nameravana gradnja, ob upoštevanju vseh omilitvenih ukrepov, ki so podani v obravnavani predloženi dokumentaciji, **sprejemljiva z vidika:**
 - **svetlobnega onesnaževanja.**
2. da je nameravana gradnja **sprejemljiva z vidika emisij v zrak ob doslednem upoštevanju vseh zakonodajnih in s PVO predvidenih ukrepov ter upoštevanju dodatnih ukrepov:**
 - V primeru razglašanih preseganj dnevni mejnih vrednosti PM₁₀, je potrebno gradnjo začasno prekiniti oziroma ustaviti dela, ki povzročajo prašenje večjega obsega;
 - Hitrost vozil na gradbišču se mora omejiti na največ 10 km/h;
 - V sušnem obdobju in pri velikih hitrostih vetra je potrebno gradnjo omejiti.
3. zaradi pomanjkanja podatkov v predloženi dokumentaciji **mnenja o sprejemljivosti nameravane gradnje ni mogoče dati z vidika:**
 - **ravnanja z odpadki,**
 - **vibracij.**

U t e m e l j i t e v i n p o j a s n i l a

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo (v nadaljevanju ministrstvo) je s strani Ministrstva za naravne vire in prostor, Dunajska 48, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju MNVP), prejelo zaprosilo št. 35105-56/2022-2550-53 z dne 27. 5. 2024 za izdajo mnenja o sprejemljivosti nameravane gradnje: Prenova osrednje ljubljanske tržnice (v nadaljevanju nameravana gradnja), investitorke Mestne občine Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju investitorka).

Za nameravano gradnjo je bilo predhodno že izdano mnenje ministrstva št. 35410-3/2023-2570-5 z dne 29. 5. 2023, iz katerega izhaja, da je nameravana gradnja sprejemljiva z vidika emisij

snovi v tla, vode, hrupa, elektromagnetnega sevanja in podnebnih sprememb. Z vidika emisij v zrak, svetlobnega onesnaževanja, vibracij in ravnanja z odpadki pa zaradi pomanjkanja podatkov v takrat predloženi dokumentaciji mnenja o sprejemljivosti nameravane gradnje ni bilo podano.

V predmetnem mnenju se ministrstvo opredeljuje do emisij v zrak, svetlobnega onesnaževanja, vibracij in ravnanja z odpadki. Za ostale segmente okolja, za katere je bilo v predhodnem mnenju že ugotovljeno, da je nameravana gradnja sprejemljiva, se mnenje ministrstva ne spreminja.

Ministrstvo je pri pripravi mnenja upoštevalo naslednjo dokumentacijo (dostopno na spletni povezavi MNVP):

- Dopis št. 230614 z dne 29. 9. 2023;
- Poročilo o vplivih na okolje za Prenovo osrednje ljubljanske tržnice, št. 100122-jh/nz, z dne 31. 5. 2022, dopolnitev 16. 5. 2024 (čistopis), E-NET OKOLJE d.o.o., Linhartova cesta 13, 1000 Ljubljana, s petimi prilogami (v nadaljevanju PVO);
- Projektna dokumentacija za pridobivanje mnenj in gradbenega dovoljenja, št. 210446, maj 2022, čistopis maj 2024, ELEA iC d.o.o., Dunajska cesta 21, 1000 Ljubljana;
- Monitoring za kulturne spomenike Semenišče, Župnišče, Plečnikove tržnice in Stolnica zaradi prenove Tržnice, št. 170327-TO, z dne 31.3.2017, ELEA iC d.o.o., Dunajska cesta 21, 1000 Ljubljana.

SPLOŠNI PODATKI O NAMERAVANI GRADNJI

Nameravana gradnja obsega prenovno osrednje ljubljanske tržnice, ki vključuje celovito prenovno in prizidavo Mahrove hiše, gradnjo podzemne parkirne hiše pod odprto tržnico in celovito prenovno odprte tržnice na Vodnikovem trgu, prestavitev meteorne in fekalne kanalizacije, prestavitev telekomunikacijskega voda in dograditev dela elektro omrežja ter dela plinovodnega omrežja.

Projekt sestavljajo trije glavni, med seboj gradbeno in funkcionalno povezani objekti:

- Mahrova hiša s prizidkom in večnamenskim atrijem, programsko obogatena s pokrito in kulinarčno tržnico v pritličju in prvem nadstropju, pisarnami mestne uprave in 3 stanovanjskimi enotami v višjih etažah;
- podzemna parkirna hiša s 4 podzemnimi etažami, ki bo v 1. etaži namenjena dejavnostim tržnice, v 2., 3. in 4. etaži pa javnemu parkiranju in parkiranju stanovalcev starega mestnega jedra;
- odprta tržnica na Vodnikovem trgu z ohranitvijo vseh obstoječih dejavnosti, razen prodaje tekstilnih izdelkov.

OBRAZLOŽITEV MNENJA (po področjih)

1) Emisije snovi v zrak

Na podlagi pregleda celotne predložene dokumentacije ter po pregledu zakonodaje, ki velja za nameravano gradnjo, ministrstvo ugotavlja, da je nameravana gradnja sprejemljiva z vidika emisij snovi v zrak, ob upoštevanju vseh zakonodajnih in s PVO predvidenih ukrepov (s projektom predvidenih in dodatnih ukrepov) ter ob upoštevanju spodaj navedenih dodatnih omilitvenih ukrepov.

Pojasnilo:

Nameravana gradnja bo predvsem v času gradnje vir emisij delcev PM₁₀. Iz dokumentacije izhaja, da bo gradbišče na severni strani ograjeno z gradbiščno panelno ograjo višine 2 m, v smeri proti najbližjim stanovanjskim in bivalnim prostorom zahodno in južno od predmetnega območja pa je

ves čas gradnje predvidena 3 m (južno) oz. 4 m (zahodno) visoka protihrupna in protiprašna gradbiščna ograja, ki bo v veliki meri zmanjšala vpliv emisij delcev PM₁₀ z gradbišča. Za preprečevanje in zmanjšanje emisij v zrak so v poglavju 6.1.1.2 in 6.2.1.2 PVO predvideni zakonodajni in dodatni ukrepi. Glede na lokacijo nameravane gradnje (središče mesta Ljubljane) ministrstvo meni, da bi se, poleg predvidenih omilitvenih ukrepov, z upoštevanjem naslednjih dodatnih pogojev še dodatno pripomoglo k zmanjšanju vpliva nameravane gradnje na kakovost zraka za čas gradnje, in sicer:

- V primeru razglašeni preseganj dnevni mejni vrednosti PM₁₀, je potrebno gradnjo začasno prekiniti oziroma ustaviti dela, ki povzročajo prašenje večjega obsega;
- Hitrost vozil na gradbišču se mora omejiti na največ 10 km/h;
- V sušnem obdobju in pri velikih hitrostih vetra je potrebno gradnjo omejiti.

V času obratovanja nameravana gradnja ne bo pomemben vir emisij v zrak.

2) Svetlobno onesnaževanje

Na podlagi pregleda celotne predložene dokumentacije ter po pregledu zakonodaje, ki velja za nameravano gradnjo, ministrstvo ugotavlja, da je nameravana gradnja sprejemljiva z vidika svetlobnega onesnaževanja, ob upoštevanju vseh zakonodajnih in s PVO predvidenih ukrepov.

Pojasnilo:

V času gradnje se gradbišče ne bo osvetljevalo, ker bo gradnja potekala v svetlem delu dneva. Vplivi svetlobnega onesnaževanja v času obratovanja nameravane gradnje bodo nastajali zaradi razsvetljave površin odprte tržnice in interne razsvetljave ob Mahrovi hiši. Na zunanjih površinah tržnice je predvidena zunanja razsvetljava z LED svetilkami s krmiljenim časovnim delovanjem. Pri načrtovanju in izvedbi razsvetljave bodo upoštewane zahteve Uredbe o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Uradni list RS, št. 81/07, 109/07, 62/10, 46/13, 44/22-ZVO-2) ter pogoji oziroma usmeritve ZVKDS. Za osvetljevanje zunanjih površin ob Mahrovi hiši so predvidene svetilke, katerih delež svetlobnega toka, ki seva navzgor, je enak 0%. Predvidena je razsvetljava z LED svetilkami z napajanjem in krmiljenjem iz objekta preko foto senzorja oziroma digitalne ure, kar bo omogočalo poljubno časovno in programsko nastavitve vklopov v odvisnosti od nivoja jakosti svetlobe. Ministrstvo meni, da je ob upoštevanju v PVO navedenih ukrepov (zakonodajnih in dodatnih) nameravana gradnja sprejemljiva z vidika svetlobnega onesnaževanja.

3) Vibracije

Na podlagi pregleda celotne predložene dokumentacije ter na podlagi strokovne presoje, ministrstvo ugotavlja, da zaradi pomanjkanja podatkov v predloženi dokumentaciji ne more nedvoumno presoditi, ali je nameravana gradnja sprejemljiva z vidika vibracij in zato mnenja o sprejemljivosti nameravane gradnje z vidika obravnavanega področja ne more dati.

Pojasnilo:

Iz PVO izhaja, da bodo viri vibracij v času gradnje nekatera dela na gradbišču, predvsem rušitvena dela, izvedba varovanja gradbene jame, utrjevanje podlage z večjimi valjarji ipd., ter tovorni promet na območju gradbišča in na javnih dovoznih cestah do gradbišča. Nadalje je navedeno, da je pri določanju mejnih vrednosti vibracij za zaščitene objekte izdelovalec načrta monitoringa, zaradi pomanjkanja predpisov, ki bi na področju Republike Slovenije opredeljevali mejne vrednosti dopustnih vibracij za posamezno vrsto objektov, mejne vrednosti določil skladno s tujimi standardi, v obravnavanem primeru z avstrijskim standardom ÖNorm S 9020.

Ministrstvo meni, da v PVO (poglavje 5.7.1) na podlagi 9. in 13. člena Uredbe o vsebini poročila o vplivih nameravanega posega na okolje in načinu njegove priprave (Uradni list RS, št. 36/09, 40/17 in 44/22 – ZVO-2) manjka ocena vpliva vibracij v času gradnje z opredelitvijo do izhodišč

in metod ocenjevanja, tako da je možno preverjanje njihove ustreznosti. Ker se ni izvedla ocena, tudi ni razvidno, kakšni odmiki so potrebni od izvorov vibracij v času gradnje do najbližjih stavb, ki so varovane kot kulturni spomeniki, da mejne vrednosti vibracij v času gradnje ne bodo čezmerne.

Ministrstvo pojasnjuje, da je natančnost ocene neposredno povezana z opredeljenim izhodiščem in metodo ocenjevanja skladno z 11. in 13. členom Uredbe o vsebini poročila o vplivih nameravanega posega na okolje in načinu njegove priprave. Pri vibracijah je treba (če obstaja), uporabiti metodo, ki je po svojih značilnosti s strokovnega vidika najprimernejša. Če takšna metoda ne obstaja, ali če bi bila izvedba ocene s pomočjo metode nesorazmerna (po trajanju in stroških) s pričakovanimi rezultati, je treba pojasniti tudi to. Izbrana izhodišča in metode ocenjevanja vibracij je treba skladno s 13. členom te uredbe opisati, da je možna kontrola njene ustreznosti, ter utemeljiti izbor. Za opis in oceno vplivov, za katere metode ne obstajajo, je mogoče uporabiti tudi izkušnje izdelovalca poročila ali izkušnje drugih oseb, opisane v ustrezni strokovni literaturi, vendar pa je treba tudi to ustrezno pojasniti.

4) Ravnanje z odpadki

Na podlagi pregleda celotne predložene dokumentacije ter po pregledu zakonodaje, ki velja za nameravano gradnjo, ministrstvo ugotavlja, da zaradi pomanjkanja podatkov v predloženi dokumentaciji ne more nedvoumno presoditi, ali je nameravana gradnja sprejemljiva z vidika ravnanja z odpadki in zato mnenja o sprejemljivosti nameravane gradnje z vidika obravnavanega področja ne more dati.

Pojasnilo:

Največji delež nastalih gradbenih odpadkov bo predstavljal zemeljski izkop, in sicer naj bi po podatkih v PVO nastalo 131.522 ton izkopnega materiala.

Na strani 78 PVO je navedeno: »Pod površinskim asfaltnim slojem je bila ugotovljena naslednja sestava temeljnih tal:

- 0–4 m – **umetni nasip**: debelina starega umetnega nasipa, **mestoma s primesmi gradbenih odpadkov**, narašča od Ciril Metodovega trga (< 2 m) proti Ljubljani (> 5 m).
- 2-7m prod in pesek
- 5-24 zaglinjen in zameljen prod s peskom
- 8-21 m meljne gline
- 13-26 m hibridna podlaga.«.

Nadalje iz PVO, stran 173 izhaja: »Prostornina zemeljskega izkopa bo presegala 30.000 m³, zato je potrebno skladno s 2. točko 10. člena Uredbe o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov (UL RS, št. 34/08, 61/11, 44/22-ZVO-2) izdelati analizo zemeljskega izkopa in izkazati, da izkop ni onesnažen z nevarnimi snovmi tako, da bi se moral uvrstiti med nevarne gradbene odpadke v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z odpadki. V tem primeru lahko investitor v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z odpadki, ki nastajajo pri gradbenih delih, zemeljski material uporabi na gradbišču, kjer je zemeljski izkop pridobljen, ali na drugem gradbišču, kjer je tudi sam investitor. Analiza zemeljskega izkopa se ovrednoti z vidika pedološko in fizikalno-kemične primernosti zemeljskega izkopa za potrebe nasipavanja stavbnih in kmetijskih zemljišč ter nadaljnje uporabe zemeljskega izkopa.

Končna lokacija za odvoz izkopnega materiala še ni znana, saj izvajalec del še ni izbran. Glede na to, da je investitor pri obravnavanem posegu MOL, ki je investitor tudi pri številnih drugih projektih, ga bo lahko uporabil tudi na drugih gradbiščih, če ne bo šlo za nevaren odpadke. Za vse ostale gradbene odpadke, razen odpadne azbestne kritine, obstajajo realne možnosti za predelavo.«

Iz navedb ni jasno, kako bo zagotovljeno ločevanje umetnega nasipa od preostalega zemeljskega izkopa. Prav tako ni znano, kakšna je količina umetnega nasipa ter kakšno bo nadaljnje ravnanje z njim. Ministrstvo pripominja, da je pri izvedbi nameravane gradnje treba zagotoviti, da bo umetni nasip ločeno odstranjen od preostalega izkopa, ki bo nastajal pri zemeljskih delih.

Pozornost je potrebno nameniti temu, kako je/bo v Načrtu gospodarjenja z odpadki predvideno ravnanje z umetnim nasipom. 2. točka 10. člena Uredbe o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov določa izjemo za zemeljski izkop, ko okoljevarstvenega dovoljenja za postopek predelave R10 ni potrebno pridobiti (investitor uporabi zemeljski izkop na gradbišču, kjer je zemeljski izkop pridobljen ali na drugem gradbišču, kjer je investitor). Ministrstvo pojasnjuje, da za umetni nasip ta določba ne velja, saj ne gre za zemeljski izkop, ampak umetni nasip, sestavljen iz raznih odpadkov, za katere ne vemo niti izvora niti kateri odpadki so prisotni v njem. Brez preliminarne ocene bo težko oceniti, ali bo nadaljnje ravnanje z umetnim nasipom ustrezno.

Ministrstvo po pregledu dopolnjenega PVO ugotavlja še, da so bili skladno s pripombo ministrstva iz predhodno izdanega mnenja v poglavju 6.1.1.6 PVO dodani ukrepi iz 4. in 5. člena Uredbe o ravnanju z odpadki, ki vsebujejo azbest (Uradni list RS, št. 34/08 in 44/22 – ZVO-2), pri čemer so pomotoma navedeni kot ukrepi, ki izhajajo iz Uredbe o pogojih, pod katerimi se lahko pri rekonstrukciji ali odstranitvi objektov in pri vzdrževalnih delih na objektih, instalacijah ali napravah odstranjujejo materiali, ki vsebujejo azbest (Uradni list RS, št. 60/06, 44/22-ZVO-2). Po mnenju ministrstva bi bilo po treba v PVO pri navajanju ukrepov popraviti sklic na ustrezen predpis.

Ministrstvo bo lahko podalo končno mnenje po ustrezno dopolnjeni dokumentaciji.

Pripravila:

Klementina Zalokar
višja svetovalka

mag. Tanja Bolte
generalna direktorica Direktorata za okolje

Vročiti:

- Ministrstvo za naravne vire in prostor, Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana – po elektronski pošti (gp.mnvp@gov.si).